

RESOVIA SACRA

STUDIA TEOLOGICZNO-FILOZOFICZNE
DIECEZJI RZESZOWSKIEJ
ROK 24 (2017)

NUMER JUBILEUSZOWY
Z OKAZJI 25-LECIA
DIECEZJI RZESZOWSKIEJ

Rzeszów 2017

KS. JAKUB NAGI

NAUCZANIE BISKUPA KAZIMIERZA GÓRNEGO W WYBRANYCH LISTACH PASTERSKICH SKIEROWANYCH DO DIECEZJAN W LATACH 1992–2011

W niniejszym opracowaniu przedstawione zostaną wybrane listy pasterskie księdza biskupa Kazimierza Górnego skierowane do wiernych diecezji rzeszowskiej w latach 1992–2011. W analizie tekstów autor będzie odwoływał się do posługi i zadań wynikających z misji biskupa w Kościele.

Biskup – następca Apostołów i głosiciel Słowa Bożego

Pasterska posługa każdego biskupa ma swoje źródło w misji, którą Chrystus przekazał Apostołom, polecając, by byli powiernikami i głosicielami Jego nauki. Biskupi, według nauki Kościoła, są następcami Apostołów i z ustanowienia Bożego pasterzami Kościoła¹. Ich zadaniem jest prowadzenie ludu do świętości i umacnianie dzieła, które rozpoczął Chrystus. Biskupi mają obowiązek głoszenia Słowa Bożego i są w tej posłudze zwiastunami wiary względem tych, dla których zostali ustanowieni².

KS. MGR JAKUB NAGI, kapłan diecezji rzeszowskiej, student dziennikarstwa i komunikacji społecznej w Wyższej Szkole Kultury Społecznej i Medialnej w Toruniu i doktorant na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Kontakt: jnagi@wp.pl

1. Por. KKK 861–862.

2. Por. KKK 888.

Biskup pełni urząd pasterski, zobowiązujący go do codziennej troski o powierzony lud, któremu na różne sposoby i różnymi środkami winien głosić Ewangelię. Wzorem dla niego powinien być przykład Chrystusa – Dobrego Pasterza, który przyszedł, by służyć i swoje życie oddać za owce. Biskup jest odpowiedzialny za zbawienie ludu Bożego, któremu przewodzi. Przez modlitwę, naukę i uczynki miłości winien umacniać wiarę będących we wspólnocie, ale także wychodzić do ludzi żyjących poza nią³.

Listy biskupa Kazimierza Górnego w 1992 roku

Urząd biskupa rzeszowskiego w latach 1992–2013 piastował ksiądz biskup Kazimierz Górny, który został pierwszym ordynariuszem nowo utworzonej diecezji rzeszowskiej. Realizując misję pasterskiego posługiwania, głosił Słowo Boże powierzonemu sobie ludowi. Jednym ze sposobów oddziaływania biskupa były kierowane do diecezjan listy pasterskie.

Pierwszy list pasterski, podpisany 11 kwietnia 1992 roku w Rzeszowie, powstał z okazji uroczystego rozpoczęcia posługi biskupiej w diecezji rzeszowskiej. We wstępie biskup Górny przypomniał o okresie Wielkiego Postu, który może być dla wierzących błogosławionym czasem zmiany sposobu myślenia i postępowania na bardziej wierny Chrystusowi i Ewangelii oraz chrześcijańskiemu powołaniu⁴, a także o powszechnym powołaniu do świętości, którego źródło tkwi w przyjętych sakramentach chrztu i bierzmowania. Chrześcijanin uczestniczy i realizuje potrójną misję Chrystusa: prorocką, gdy mówi o Bogu swoją wiarą i całym swoim postępowaniem; kapłańską, gdy swoje życie, pracę, obowiązki i cierpienie łączy z ofiarą Chrystusa; pasterską, gdy troszczy się o zbawienie swoje i innych⁵.

Biskup Górny przypomniał także, że wierni najlepiej wypełniają swoje chrześcijańskie powołanie poprzez naśladowanie Chrystusa, który dla wierzących pozostaje wzorem w drodze do doskonałości. Wyrażając tę myśl, nawiązał również do nauki Soboru Watykańskiego II, mówiącej o naśladowaniu Chrystusa, czego efektem jest uczestnictwo w Jego chwale⁶.

Odwołując się do uroczystego ingresu do katedry Najświętszego Serca Pana Jezusa i objęcia pasterskiej posługi w diecezji rzeszowskiej, biskup Górny wspominał wizytę papieża Jana Pawła II w Rzeszowie, która miała miejsce 2 czerwca

3. Por. *Konstytucja dogmatyczna o Kościele Lumen gentium*, p. 27.

4. Por. K. Górny, *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego z okazji uroczystego rozpoczęcia posługi biskupiej w Diecezji Rzeszowskiej*, „Zwiastowanie” 1 (1992), z. 1, s. 17–20.

5. Tamże, s. 18

6. Por. *Konstytucja dogmatyczna o Kościele Lumen gentium*, p. 27.

1991 roku. Przywołał słowa Ojca Świętego o budowaniu swojego życia na skale, czyli na Chrystusie. Biskup Kazimierz wyraził pragnienie, by nauczanie Jana Pawła II uczynić programem życia duszpasterskiego⁷.

Pierwszy biskup rzeszowski skierował również słowa powitania i pozdrowienia do diecezjan, zwracając się do kapłanów, sióstr zakonnych, małżeństw, rodzin, młodzieży i dzieci. Szczególną pamięcią objął chorych i cierpiących, prosząc ich, by krzyż cierpienia ofiarowali w intencji nowo utworzonej diecezji rzeszowskiej. Wreszcie swoją biskupią posługę i wszystkich diecezjan zawierzył wstawiennictwu Maryi, w sposób wyjątkowy czczonej w wielu sanktuariach na terenie diecezji. W zakończeniu listu zamieścił słowa swojego biskupiego zawołania „Omnia Tibi”. Zaznaczył również, że rok 1992, jako początek dziejów nowej diecezji, przejdzie do historii, i poprosił o codzienne odmawianie modlitwy Anioł Pański w intencji Kościoła rzeszowskiego⁸.

W uroczystość Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, 15 sierpnia 1992 roku, do diecezjan został skierowany kolejny list pasterski. Okazją był dzień modlitw o beatyfikację Sługi Bożego ks. Jana Balickiego, którego proces beatyfikacyjny wkroczył w ostatni etap. Ks. Jan Balicki to postać szczególna i bliska, ponieważ urodził się w Rzeszowie, tu przyjął chrzest i ukończył szkołę powszechną i gimnazjum⁹.

Biskup Kazimierz Górny postawił Sługę Bożego za przykład życia dla kapłanów i wzór modlitwy dla wszystkich wiernych. Ten kandydat na ołtarze odznaczał się troską o zagubioną młodzież żeńską i życie nienarodzonych, co świadczy o jego wrażliwości na innych. Prowadząc życie umartwione, ofiarnie pomagał bliźnim, by tym samym okazywać, jak dobry jest Bóg.

Ordynariusz Rzeszowski zachęcił do gorliwej modlitwy o beatyfikację Sługi Bożego, modlitwy przez jego orędownictwo i także do lektury jego pism, by go lepiej poznać i czerpać wzór do codziennego życia¹⁰. Widać w tym liście zaangażowanie na rzecz kultu ks. Jana Balickiego, który, jako rzeszowski rodak, pozostanie dla kolejnych pokoleń przykładem do naśladowania.

Kolejny z listów ksiądz biskup Kazimierz Górny skierował z okazji rozpoczęcia roku szkolnego 1992/1993. Poruszył w nim kwestię wspólnej odpowiedzialności za dzieło wychowania młodego pokolenia w duchu chrześcijańskim.

7. Por. K. Górny, *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego z okazji uroczystego rozpoczęcia...*, dz. cyt.

8. Por. tamże.

9. Por. K. Górny, *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego z okazji dnia modlitw o beatyfikację Sługi Bożego ks. Jana Balickiego*, „Zwiastowanie” 1(1992), z. 3, s. 33–34.

10. Tamże, s. 34.

Zaznaczył wyraźny sprzeciw względem jakichkolwiek form laicyzacji, która jest procesem eliminacji Boga i Bożych przykazań z życia codziennego.

Pasterz zwrócił się do nauczycieli, wychowawców, katechetów, katechetek i rodziców, dziękując za trud wkładany każdego dnia w wychowanie i przykład chrześcijańskiego życia. Wszystkim zaangażowanym w edukację, szczególnie dzieciom i młodzieży, udzielił na nowy rok szkolny pasterskiego błogosławieństwa¹¹. Biskup, jako pasterz ustanowiony nad owczarnią ludu Bożego, wykazał poprzez ten list swoje zatroskanie o wychowanie dzieci i młodzieży w duchu katolickim.

Istotnym, z punktu widzenia duszpasterskiego, był list biskupa Górnego o aktualnych problemach duszpasterskich, który został podpisany 18 listopada 1992 roku. Nawiązując do Synodu Plenarnego, który odbywał się w Polsce, Ordynariusz zachęcał, by wierni świeccy, szczególnie młodzież, brali czynny udział w pracy zespołów synodalnych. Współpraca wiernych z duszpasterzami prowadzi bowiem do odnowy życia religijnego¹².

Biskup zwrócił również uwagę na rozwój czytelnictwa prasy katolickiej i książek religijnych, zachęcając do pogłębiania tej lektury. Zapowiedział, że diecezja rzeszowska podjęła rozprowadzanie Tygodnika Rodzin Katolickich „Źródło”, w którym będą również zamieszczane informacje o problemach duszpasterskich diecezji rzeszowskiej.

W omawianym liście pasterskim można zauważyć zatroskanie Ordynariusza o rozwój życia religijnego powierzonego mu ludu. Istotnym elementem jego nauczania było zwrócenie uwagi na rozszerzającą się kwestię ochrony życia nienarodzonych. Cytując wypowiedź biskupów polskich z 1991 roku w sprawie referendum na temat życia nienarodzonych, biskup Górny wezwał diecezjan do podjęcia działań na rzecz ochrony życia od poczęcia. Prosił również o modlitwę w tej intencji¹³.

Listy Biskupa Kazimierza Górnego w 1993 roku

W uroczystość św. Józefa Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny, 19 marca 1993 roku, biskup Górny skierował list pasterski z okazji pierwszej rocznicy utworzenia diecezji rzeszowskiej. Na początku podziękował za liczne świadectwa wiary duchownych i osób świeckich, za pomoc w organizowaniu Wyższego

11. Por. K. Górny, *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego na rozpoczęcie roku szkolnego 1992/93*, w: „Zwiastowanie” 1(1992), z. 3, s. 35.

12. Por. K. Górny, *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego o aktualnych problemach duszpasterskich*, „Zwiastowanie” 2 (1993), z. 1, s. 42–45.

13. Tamże.

Seminarium Duchownego, za książki ofiarowane na rzecz biblioteki seminarium. Ponadto wyraził wdzięczność za wysiłek wkładany w pracę nad dziełem Synodu Plenarnego, który ma służyć wzbogaceniu wiary i odrodzeniu moralnemu narodowi. Biskup wspomniał, że dla parafialnych zespołów synodalnych wydawany jest „Biuletyn Synodalny”¹⁴.

Ordynariusz wyraził również zaniepokojenie wzrastającą liczbą bezrobotnych i ubogich rodzin, którym należy nieść pomoc. Jako pilne do zrealizowania wskazał otoczenie większą troską młodzieży, choćby poprzez organizowanie świetlic działających przy parafiach. Biskup zachęcał, by parafie podjęły współpracę i wzbogacały się doświadczeniami, prosił też o organizowanie w nich Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży.

Pasterz diecezji, widząc trudną sytuację ekonomiczną, polityczną, społeczną i moralną, która panuje w Polsce, wyraził nadzieję, że dobre zmiany będą możliwe, gdy każdy podejmie prace nad sobą i będzie bronił wartości chrześcijańskich¹⁵.

Kolejny list pasterski z 6 czerwca 1993 roku był skierowany do wiernych z okazji zbliżającej się drugiej rocznicy beatyfikacji patrona diecezji, bł. Józefa Sebastiana Pelczara. Na początku biskup Kazimierz Górny przypomniał słowa Jana Pawła II wypowiedziane podczas wizyty w Rzeszowie. Papież swoje rozważanie oparł wówczas cytując: „Nie każdy, który mi mówi: »Panie, Panie«, wejdzie do królestwa niebieskiego, lecz ten, kto spełnia wolę mojego Ojca” (Mt 7, 21)¹⁶. Podkreślił, że słowa Ojca Świętego wypowiedziane podczas beatyfikacji bpa Pelczara są wciąż aktualne. Nauka i życie bł. bpa Pelczara wymagają szczególnej uwagi i zainteresowania, może on być też wzorem do naśladowania¹⁷.

Biskup Górny podkreślił rolę i znaczenie kościoła katedralnego, który, poświęcony przez Jana Pawła II, stał się pierwszym kościołem w diecezji. Świątynia, gdzie odbywają się najważniejsze uroczystości kościoła lokalnego, winna gromadzić wiernych na spotkanie z Chrystusem, biskupem oraz wspólnotą wierzących. Kościół noszący tytuł Najświętszego Serca Jezusowego, ma być też szczególnym miejscem kultu Boskiego Serca, które jest źródłem wszelkich łask¹⁸.

14. Por. K. Górny, *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego z okazji I rocznicy utworzenia Diecezji Rzeszowskiej*, w: *Omnia Tibi. Wybór kazań, listy pasterskie, listy różne i inne pisma*, Rzeszów 2003, s. 42–44.

15. Tamże, s. 44.

16. Biblia Tysiąclecia, wyd. 5, Poznań 2002.

17. Por. K. Górny, *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego przed II rocznicą beatyfikacji patrona Diecezji bł. Józefa Sebastiana Pelczara*, „Zwiastowanie” 2 (1993), z. 3, s. 67.

18. Tamże, s. 68.

Szczególną uwagę Ordynariusz zwrócił na oddanie diecezji pod opiekę Maryi. Zachęcał, by jako wspólnota diecezjalna ciągle „wkładać szczególną koronę na skronie Bogarodzicy – koronę naszej modlitwy, naśladowania Maryi, a także szczególnego Jej zawierzenia”. Biskup zaprosił także na uroczystość ozdobienia złotą koroną figury Matki Bożej Fatimskiej, która czczona jest w kościele katedralnym, co może stać się okazją do krzewienia Orędzia Fatimskiego i kształtowania pobożności maryjnej, wyrażającej się także przez osobiste nawrócenie i ożywioną modlitwę różańcową¹⁹.

Listy Biskupa Kazimierza Górnego w latach 1994–1996

Wspominając trzecią rocznicę beatyfikacji bł. Józefa Sebastiana Pelczara i wizytę Jana Pawła II w Rzeszowie, biskup Kazimierz Górny skierował do diecezjan list pasterski. Wspomnił naukę bpa Pelczara, który, jako patron, jest drogowskazem dla wiernych diecezji. Szczególną uwagę Ordynariusz poświęcił zatroskaniu o Ojczyznę, które można wyraźnie dostrzec w jego nauczaniu, między innymi w podkreślaniu symbiozy, która istnieje między wiarą i patriotyzmem²⁰.

Biskup zaprosił wiernych do wzięcia udziału w uroczystościach z okazji kolejnej rocznicy papieskiej wizyty, którym przewodniczyć będzie nuncjusz apostolski w Polsce (ówczesny), ks. abp Józef Kowalczyk. Przedstawiciel Stolicy Apostolskiej dokona poświęcenia kaplicy seminaryjnej, którą, dzięki łasce Bożej i życzliwości ludzi, udało się wykonać.

Ostatnim tematem poruszonym w tym liście była kwestia nadchodzących wyborów samorządowych. Biskup podzielił się refleksją na temat warunków życia ludzi i problemów środowiska. Pisał: „Daje się dostrzec dwie płaszczyzny. Pierwsza z nich ukazuje jak wielkie są ciągle braki i niedostatki w naszych wioskach i miastach. Widać, jak dużo trzeba uczynić, aby dokonało się odrodzenie moralne i gospodarcze. (...) Druga płaszczyzna wyznaczona jest przez to, co zostało już dokonane. Trudno nie dostrzec wielu pozytywnych przemian i osiągnięć, które zaistniały w naszych gminach przez ostatnie 4 lata.”²¹. Biskup Górny zachęcił, by wziąć udział w wyborach, gdyż są „przejawem troski o dobro wspólne na poziomie lokalnym i (...) przejawem miłości do »małej Ojczyzny«, którą jest moje miasto, moja wieś, moja gmina”. Głosować należy na kandydata,

19. Tamże, s. 69–70.

20. Por. K. Górny, *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego z okazji III rocznicy beatyfikacji patrona Diecezji i wizyty Jana Pawła II w Rzeszowie*, „Zwiastowanie” 3 (1994), z. 3, s. 41.

21. Tamże, s. 42–43.

który cieszy się zaufaniem społecznym i uznaniem oraz postępuje zgodnie z zasadami wypływającymi z chrześcijańskiej wiary²².

Niniejszy list biskupa Kazimierza Górnego ukazał jego przywiązanie do nauczania bł. Józefa Sebastiana Pelczara i Jana Pawła II, które Ordynariusz wciąż pragnie przypominać wiernym diecezji rzeszowskiej. Można również dostrzec nacisk położony na przekazywanie wartości patriotycznych, które, w połączeniu z wiarą, pozwalają człowiekowi pielęgnować dorobek poprzednich pokoleń.

W sierpniu 1996 roku do diecezjan został skierowany kolejny list, tym razem z okazji zbliżającej się koronacji łaskami słynącej figury Matki Bożej Płaczącej w Dębowcu. Biskup Rzeszowski przypomniał wiernym o objawieniach Maryi i zwrócił uwagę na najważniejsze treści orędzia z La Salette. Do istotnych tematów tego tekstu należy również wyjaśnienie wiernym celu koronacji wizerunków Matki Bożej, który wyraża szacunek, cześć, wiarę i miłość do Maryi²³.

Biskup Górny zwrócił również uwagę, iż doniosłe wydarzenie koronacji może być okazją do nawrócenia, które powinno objąć wszystkich diecezjan. Tocząca się ciągła walka o moralne oblicze Polski, deprawacja i demoralizacja młodego pokolenia, zagrożenie alkoholizmem, narkomanią, pogarda dla dzieci nienarodzonych mogą być przerwane w oddaniu i zawierzeniu Maryi i jej wstawiennictwu u Boga²⁴.

Listy Biskupa Kazimierza Górnego w latach 1999–2011

W mocnych słowach, z wezwaniem do nawrócenia zwrócił się pasterz diecezji do wiernych w liście z okazji Wielkiego Postu w 1999 roku. Zaznaczył, że w nawróceniu chrześcijańskim należy zwrócić szczególną uwagę na troskę o rodzinę, poszanowanie niedzieli jako Dnia Pańskiego i jedność wiary i postępowania.

Ważny był apel do mężczyzn, głównie ojców, których Biskup zachęcił do odkrywania powołania ojca i jego roli w rodzinie. Poleciał, by zadbać o wspólną modlitwę w rodzinach, szczery dialog rodziców z dziećmi. Dalej wskazywał, jak należy świętować niedzielę, która jest Dniem Pańskim. Pisał, że skandalem są giełdy w niedzielę, otwarte sklepy i chęć bogacenia się przez nieszanowanie dnia świętego, przy wzrastającej liczbie sklepów sprzedających alkohol przez całą dobę. Podkreślał również, że być prawdziwym katolikiem to podobać się Bogu, a nie ludziom. Zatem należy zrezygnować z kłamstwa, pozorów

22. Tamże, s. 43.

23. Por. K. Górny, *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego przed koronacją łaskami słynącej figury Matki Bożej Płaczącej w Dębowcu*, „Zwiastowanie” 5 (1996), z. 3, s. 32–33.

24. Tamże s. 34–35.

i udawania. Obserwując sytuację w ojczyźnie, Biskup stwierdził, że wiele spraw wymaga w dalszym odkłamania, oczyszczenia, by bronić, ratować i budować ojczysty dom²⁵.

W uroczystość patrona diecezji, bł. Józefa Sebastiana Pelczara, 19 stycznia 2000 roku, biskup Kazimierz Górny skierował do diecezjan list pasterski z okazji Roku Jubileuszowego 2000. Pisał, że ten czas jest wielką modlitwą uwielbienia i dziękczynienia, zwłaszcza za dar Wcielenia Syna Bożego oraz za dar Odkupienia²⁶.

Ordynariusz podkreślił, że jednym z ważnych wydarzeń Wielkiego Jubileuszu będzie w diecezji rzeszowskiej dzień intronizacji Obrazu Miłosierdzia Bożego w każdej parafii. To wyjątkowa okazja do podjęcia praktyki osobistego nabożeństwa do Miłosierdzia Bożego. Jest to też szansa do podkreślenia wagi sakramentu Pojednania i otrzymania z tej okazji odpustu jubileuszowego. Gorliwe uczestniczenie w tych wydarzeniach będzie odpowiedzią na apel Jana Pawła II, który wzywał do otwarcia drzwi swojego serca i umysłu dla Chrystusa²⁷.

Biskup Górny zapraszał do korzystania z łask Roku Jubileuszowego m. in. przez podjęcie pielgrzymki do sanktuariów i Kościołów Stacyjnych, przez częstsze sięgnięcie po Ewangelię, wspólną modlitwę rodzinną. Zachęcił też do wzajemnej życzliwości i wybaczenia, by umocnić osobistą wiarę i odnowić życie chrześcijańskie²⁸.

Na początku 2001 roku opublikowany został list pasterski z okazji 5. Świątowego Dnia Życia Konsekrowanego. Pasterz diecezji podkreślił w nim wyjątkowy charakter powołania do życia konsekrowanego. Wymieniając poszczególne zakony i zgromadzenia męskie i żeńskie działające na terenie diecezji rzeszowskiej, wyraził wdzięczność wszystkim członkom tych wspólnot za ich oddanie Chrystusowi i służbę Kościołowi i drugiemu człowiekowi. Szczególną uwagę zwrócił na zakony kontemplacyjne funkcjonujące w lokalnym Kościele: siostry wizytki w Jaśle i karmelitanki w Rzeszowie. Zwrócił się również bezpośrednio do osób konsekrowanych o modlitwę za tych, którzy nie modlą się wcale, aby prosić dla nich łaskę nawrócenia i otwarcia swojej duszy dla Chrystusa²⁹.

25. Por. K. Górny, *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego na Wielki Post 1999*, „Zwiastowanie” 8 (1999), z. 1, s. 97–102.

26. Por. K. Górny, *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego z okazji Roku Jubileuszowego 2000*, „Zwiastowanie” 9 (2000), z. 1, s. 67–68.

27. Tamże, s. 68–70.

28. Tamże, s. 71–72.

29. Por. K. Górny, *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego na 5. Świątowy Dzień Życia Konsekrowanego*, „Zwiastowanie” 10 (2001), z. 1, s. 28–30.

Z okazji zbliżającego się nawiedzenia diecezji przez Matkę Bożą w kopii jasnogórskiego obrazu Ordynariusz skierował słowo do wiernych. List, podpisany 21 września 2001 roku, zwraca szczególną uwagę na doniosłość tego wydarzenia. Biskup pisał, że przez Nawiedzenie i spotkanie oczyma wiary ze Służebnicą Pańską mamy bardziej przyłgnąć do Jezusa, aby za Nim podążać w każdym dniu. On jest Drogą, Prawdą i Życiem. Dodał również, że spotkanie z Maryją ma obudzić w wiernych świadomość odpowiedzialności za Kościół i Ojczyznę. Zachęcał, aby każdy starał się być prawdziwym czcicielem Matki Najświętszej, bo Ona wskazuje najpewniejszą drogę do zbawienia³⁰.

W lutym 2002 roku diecezjanie mogli wsłuchiwać się w słowa Listu Pasterskiego na Wielki Post, który również zawierał informacje o pracach pierwszego Synodu Rzeszowskiego. Biskup Górny przekazał, że odbyły się pierwsze spotkania w dekanatach, które dotyczyły działalności wiernych świeckich w Kościele. Jak podkreślił, powołaniem laikatu w Kościele nie jest wyręczanie kapłanów we właściwej im misji, ale przede wszystkim apostołstwo w sferze rzeczywistości doczesnych i spraw świeckich, aby przepajając je duchem Ewangelii³¹.

Na wiernych świeckich spoczywa w dużej mierze zadanie przekazania wiary dzieciom, dla których rodzice winni być pierwszymi katechetami. Z pewnością, jak podkreślają synodalne dyskusje, należy podjąć lekturę Pisma Świętego, wzmocnić czytelnictwo prasy katolickiej, książek religijnych i ożywić w rodzinach rozmowy na tematy związane z wiarą. W tym liście pasterskim Biskup zachęcał również do umocnienia współpracy kapłanów z osobami świeckimi we wspólnym dziele ewangelizacji i apostołstwa³².

Po zakończeniu ważnego wydarzenia w życiu diecezji, jakim była peregrynacja Matki Bożej w Kopii Obrazu Jasnogórskiego, Biskup Kazimierz skierował do wiernych list pasterski. Treść niniejszego pisma jest wyrażeniem dziękczynienia Bogu, Matce Najświętszej i ludziom zaangażowanym w przygotowanie i przebieg tychże uroczystości. Biskup zaznaczył, że peregrynacja odbyła się w 226 wspólnotach parafialnych, które na to wydarzenie przygotowywały się zewnętrznie, ale także duchowo³³. Podkreślił, że dary duchowe, składane w parafiach z okazji nawiedzenia, ukazują, jak wiele starań podejmowano i jak bogate przeżycia stały się udziałem bardzo wielu osób. Ordynariusz wyraził

30. Por. K. Górny, *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego przed Nawiedzeniem Diecezji przez Matkę Bożą w Kopii Jasnogórskiego Obrazu*, w: *Omnia Tibi. Wybór kazań...*, dz. cyt., s. 125–128.

31. Por. K. Górny, *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego na Wielki Post 2002 i o pracach Pierwszego Synodu Rzeszowskiego*, „Zwiastowanie” 11 (2002), z. 1, s. 33–35.

32. Tamże, s. 36–38.

33. Por. K. Górny, *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego po zakończeniu peregrynacji*, „Zwiastowanie” 11 (2002), z. 3, s. 34–35.

pragnienie, by owoce nawiedzenia stały się trwałe i znalazły wyraz we wspaniałej pobożności maryjnej. Zachęcił, by efektem tych dni była większa wrażliwość na ubogich, cierpiących i przyjaźń z Chrystusem³⁴.

Istotnym wydarzeniem w historii diecezji rzeszowskiej była beatyfikacja Sługi Bożego ks. Władysława Findysza. Z racji tej uroczystości biskup Kazimierz Górny skierował pasterskie słowo do diecezjan. Ordynariusz przypomniał historię życia ks. Findysza, opisując jego sylwetkę, zaznaczył, że był to człowiek konsekwentnie dążący do świętości. Wszystkie zadania, jakie miał do wykonania, traktował sumiennie i dokładnie. Przemawiała przez niego miłość Boga i Ojczyzny. Z relacji świadków wynika, że swoją osobowością ujmował otoczenie³⁵. Był ze swoimi parafianami wszędzie i zawsze, dzieląc z nimi chwile radosne i smutne. Gdy działalność duszpasterska ks. Findysza spotkała się z prześladowaniami ze strony komunistów i nawet, gdy groziło mu więzienie, gdzie później trafił, nie ułękł się szykan i nadal odważnie działał duszpastersko. Od chwili jego śmierci, 21 sierpnia 1964 roku, widziano w nim prawdziwego męczennika za wiarę. Biskup poinformował, że uroczystość beatyfikacji pierwszego męczennika czasów komunistycznych odbędzie się w Rzymie. Zachęcił do liczego udziału w tych wydarzeniach, tak ważnych dla wspólnoty diecezji rzeszowskiej³⁶.

Na podsumowanie roku 2005 i rozpoczęcie 2006 biskup Kazimierz Górny skierował do diecezjan swoje słowo, zwracając uwagę na najważniejsze wydarzenia minionego czasu. Podkreślił, że kończący się rok obfitował w wiele wydarzeń, z których najważniejsze to śmierć Ojca Świętego Jana Pawła II i wybór jego następcy, którym został papież Benedykt XVI³⁷.

Ordynariusz poinformował, że na przełomie listopada i grudnia wraz z biskupem Edwardem Białogłowskim pielgrzymowali do Rzymu ad limina Apostolorum, tzn. do progów Apostolskich. Był to czas wizyt w watykańskich dykasteriach, sprawowania liturgii w bazylikach większych, ale przede wszystkim czas na osobiste spotkanie z Ojcem Świętym podczas audiencji prywatnej. Biskup Górny podkreślił, że papież Benedykt XVI z wielkim zainteresowaniem słuchał relacji o diecezji i wyraził zainteresowanie robotnikami i bezrobotnymi,

34. Tamże, s. 35–36.

35. Por. K. Górny, *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego na Wielki Post 2005 roku o przygotowaniu Diecezji Rzeszowskiej do beatyfikacji czcigodnego Sługi Bożego ks. Władysława Findysza*, „Zwiastowanie” 14 (2005), z. 1, s. 42–45.

36. Tamże, s. 45–47.

37. Por. K. Górny, *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego na Uroczystość Świętej Bożej Rodzicielki 1 stycznia 2006 roku*, „Zwiastowanie” 14 (2005), z. 4, s. 41–44.

a wdzięczność i uznanie wobec kapłanów pracujących na misjach i w krajach, gdzie brakuje powołań kapłańskich³⁸.

Z okazji powołania w diecezji nadzwyczajnych szafarzy Komunii Świętej biskup Kazimierz Górny skierował do wiernych list pasterski. Poinformował, że od kilku miesięcy trwa kurs, który przygotowuje nadzwyczajnych szafarzy Komunii Świętej, którzy mogą przyczynić się do jeszcze większego szacunku i miłości do Pana Jezusa, obecnego w Eucharystii. Czasowe upoważnienie do roznoszenia Komunii Świętej, którego udziela biskup, ma istotne znaczenie w trosce o ludzi chorych, którzy swoim cierpieniem wnoszą nieoceniony wkład w dobro całej wspólnoty. To głównie osobom chorym, starszym i pozostającym w swoich domach z racji choroby będą posługiwać nadzwyczajni szafarze. W podjęciu tej decyzji Księdza Biskupa, można dostrzec zatroskanie o ludzi cierpiących, by nie byli pozbawieni dostępu do Eucharystii³⁹.

W liście pasterskim skierowanym do diecezjan z okazji rozpoczęcia nowego roku duszpasterskiego 2010/2011 Biskup Górny wskazał na kilka ważnych elementów, które są niezbędne w duchowym rozwoju każdego chrześcijanina. Podkreślił, że Adwent najpierw wzywa do wsłuchiwania się w Słowo Boże, które niesie światło, nadzieję i ukazuje, jak kształtować drogi życia. Zachęcił do odkrycia na nowo roli Pisma Świętego. Kolejną drogą duchowego wzrostu jest modlitwa, która winna być kształtowana w rodzinie. Biskup pisał, że dziecko, widząc modlących się rodziców, odkrywa Boga, którego rodzice kochają, z którym rozmawiają. Trzecia wskazówka na nowy rok duszpasterski to sakramenty. Każdy wierzący powinien na nowo odkryć sakramenty inicjacji chrześcijańskiej: chrzest, bierzmowanie i Eucharystię, prowadzące do głębszej wspólnoty z Bogiem. Wyraził również zachętę do głębszej refleksji nad pozostałymi sakramentami, które dla wiernych są wielkimi darami⁴⁰.

Wszystkie listy pasterskie biskupa ordynariusza Kazimierza Górnego wykazują wielką troskę o człowieka, jego duchowość i byt. Zwracają szczególną uwagę na ludzi, którzy zagubili się w życiu i odeszli od Chrystusa. Pokazują, jak dążyć do świętości i być wrażliwym na cierpienia ubogich, chorych i stroskanych. Słowa biskupa rzeszowskiego wpisują się w powszechne nauczanie Kościoła, którego celem jest doprowadzenie każdego człowieka do zbawienia.

38. Tamże, s. 42–43.

39. Por. K. Górny, *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego z racji powołania w Diecezji nadzwyczajnych szafarzy Komunii Świętej*, „Zwiastowanie” 17 (2008), z. 2, s. 35–38.

40. Por. K. Górny, *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego na nowy rok duszpasterski 2011/2012*, „Zwiastowanie” 19 (2010), z. 4, s. 27–32.

THE TEACHING OF BISHOP KAZIMIERZ GÓRNY IN THE SELECTED PASTORAL LETTERS ADDRESSED TO DIOCESES IN 1992-2011

Summary

This is a collection of pastoral letters from Bishop Kazimierz Górny to the Diocese of Rzeszów during 1992–2011, which cover the varied roles and tasks of his ministry. In his letters, Bishop Rzeszowski asks for the intercession of Mary for the whole diocese and asks that they imitate Jesus in every action. Topics include the problems of raising children and young people who entrust in the Mother of God and concern for the development of religion in family life. He is grateful for the numerous testimonies of the clergy and their faith. Emphasis is also placed on patriotic values and the importance of the Homeland. He calls for conversion, which should embrace all, thanksgiving for the gift of the Incarnation of the Son of God and Redemption, and encourages sensitivity to the poor, the suffering and the rejected. The Ordinary urges you to listen to the Word of God which brings light and hope and encourages holiness. All the pastoral letters encourage self-esteem and express concern for man, especially those who lose their way in life, are weak and are suffering.

Słowa kluczowe: Biskup Kazimierz Górny, listy pasterskie, nauczanie biskupa, Diecezja Rzeszowska, duszpasterstwo

Key words: Bishop Kazimierz Górny, pastoral letters, bishop's teaching, the Diocese of Rzeszów, priesthood

BIBLIOGRAFIA

Biblia Tysiąclecia, wyd. 5, Poznań 2002.

Górny K., *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego na 5. Światowy Dzień Życia Konsekrowanego*, „Zwiastowanie” 10 (2001), z. 1, s. 28–30.

Górny K., *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego na nowy rok duszpasterski 2011/2012*, „Zwiastowanie” 19 (2010), z. 4, s. 27–32.

Górny K., *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego na rozpoczęcie roku szkolnego 1992/93*, „Zwiastowanie” 1 (1992), z. 3, s. 35.

Górny K., *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego na Uroczystość Świętej Bożej Rodzicielki 1 stycznia 2006 roku*, w: „Zwiastowanie” 14(2005), z. 4, s. 41–44.

Górny K., *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego na Wielki Post 1999*, „Zwiastowanie” 8(1999), z. 1, s. 97–102.

- Górny K., *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego na Wielki Post 2002 i o pracach Pierwszego Synodu Rzeszowskiego*, „Zwiastowanie” 11 (2002), z. 1, s. 33–38.
- Górny K., *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego na Wielki Post 2005 roku o przygotowaniu Diecezji Rzeszowskiej do beatyfikacji czcigodnego Sługi Bożego ks. Władysława Findysza*, „Zwiastowanie” 14 (2005), z. 1, s. 42–47.
- Górny K., *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego o aktualnych problemach duszpasterskich*, „Zwiastowanie” 2 (1993), z. 1, s. 42–45.
- Górny K., *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego po zakończeniu peregrynacji*, w: „Zwiastowanie” 11 (2002), z. 3, s. 34–36.
- Górny K., *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego przed II rocznicą beatyfikacji patrona Diecezji bł. Józefa Sebastiana Pelczara*, „Zwiastowanie” 2 (1993), z. 3, s. 67–70
- Górny K., *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego przed koronacją łaskami słynącej figury Matki Bożej Płaczącej w Dębowcu*, „Zwiastowanie” 5 (1996), z. 3, s. 32–35.
- Górny K., *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego przed Nawiedzeniem Diecezji przez Matkę Bożą w Kopii Jasnogórskiego Obrazu*, w: *Omnia Tibi. Wybór kazań, listy pasterskie, listy różne i inne pisma*, Rzeszów 2003, s. 125–128.
- Górny K., *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego z okazji dnia modlitw o beatyfikację Sługi Bożego ks. Jana Balickiego*, „Zwiastowanie” 1 (1992), z. 3, s. 33–34.
- Górny K., *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego z okazji I rocznicy utworzenia Diecezji Rzeszowskiej*, w: *Omnia Tibi. Wybór kazań, listy pasterskie, listy różne i inne pisma*, Rzeszów 2003, s. 42–44.
- Górny K., *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego z okazji III rocznicy beatyfikacji patrona Diecezji i wizyty Jana Pawła II w Rzeszowie*, „Zwiastowanie” 3 (1994), z. 3, s. 41–43
- Górny K., *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego z okazji Roku Jubileuszowego 2000*, „Zwiastowanie” 9 (2000), z. 1, s. 67–68.
- Górny K., *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego z okazji uroczystego rozpoczęcia posługi biskupiej w Diecezji Rzeszowskiej*, „Zwiastowanie” 1 (1992), z. 1, s. 17–20.
- Górny K., *List pasterski Biskupa Rzeszowskiego z racji powołania w Diecezji nadzwyczajnych szafarzy Komunii Świętej*, „Zwiastowanie” 17 (2008), z. 2, s. 35–38.
- Katechizm Kościoła Katolickiego*, Poznań 2009.
- Konstytucja dogmatyczna o Kościele Lumen gentium*, w: *Sobór Watykański II. Konstytucje. Dekrety. Deklaracje*, Poznań 2002.